



**T.C.  
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ  
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJESİ SONUÇ RAPORU**

**OSMANLI DEVLETİ'NİN KURULUŞUNUN BİR BAŞKA  
HİKAYESİ**

(Proje Numarası: 2017-02.BŞEÜ.04-07)

**PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ: Doç.Dr. Refik ARIKAN**

**ARAŞTIRMACILAR: Prof.Dr. Nurfeddin KAHRAMAN  
Doç.Dr. Vedat TURĞUT  
Semih DİNDAR, Mehmet Can ÇETİN**

**BAŞLAMA TARİHİ: 02.07.2018**

**BİTİŞ TARİHİ: 02.01.2020**

**BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ  
BİLECİK - 2020**

**T.C.**  
**BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ**  
**BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJESİ SONUÇ RAPORU**

**OSMANLI DEVLETİ'NİN KURULUŞUNUN BİR BAŞKA**  
**HİKAYESİ**

(Proje Numarası: 2017-02.BŞEÜ.04-07)

**PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ: Doç.Dr. Refik ARIKAN**

**ARAŞTIRMACILAR: Prof.Dr. Nurfeddin KAHRAMAN**  
**Doç.Dr. Vedat TURĞUT**  
**Semih DİNDAR, Mehmet Can ÇETİN**

**BAŞLAMA TARİHİ: 02.07.2018**

**BİTİŞ TARİHİ: 02.01.2020**

**BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ**  
**BİLECİK - 2020**

## ÖZET

Osmanlı Devleti Söğüt'te doğarak bir dünya medeniyeti haline geldi. Devletin gelişip büyümesine paralel olarak devlet hafızası da gelişti ve ortaya bu süreç zarfında muazzam bir arşiv çıktı. Ancak ne var ki Osmanlı Arşivi'nde kuruluşa dair ayrıntılı bilgi son derece kısıtlıdır. Döneme dair ilk eserlerin ancak bir asırdan fazla süre geçmesiyle yazılmaya başlanmış olması da kuruluş döneminin karanlıkta kalmasını açıklamaktadır. Yazılı metinlerin darlığı yapılacak saha çalışmalarından alınması muhtemel sonuçları çok değerli hale getirmektedir. Bu amaçla "Kuruluş Coğrafyası"nda görev yapmanın bir sonucu ve sorumluluğu ile saha araştırmaları ekip olarak devam ettirilmektedir. Nitekim BAP destekli olarak, "Bilecik'in Tarihi Coğrafyası" başlıklı çalışma da 2014-2016 yılları arasında tamamlanmıştır. Bu çalışmadan elde edilen verileri görsele dönüştürme amacıyla 2017 yılında yine BAP destekli olarak "Bilecik Tarihi Yollar Belgeseli" adlı çalışma yürütülmüştür.

Bu çalışma ile yine saha araştırmalarımızda tespit ettiğimiz kuruluşa dair kaleler ve yollar mevzubahis edilerek bir "Kuruluş" belgeseli hazırlanacaktır. Son dönemde tarihe ve coğrafyamıza yönelen ilgiyi bu çalışmanın da arttıracığı ve turizm potansiyeli olarak da alternatif güzergâhlar ortaya çıkaracağı beklenmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu, Söğüt, Ertuğrul Gazi, Osman Gazi, Bizans, Edebalı.

## **ABSTRACT**

The Ottoman Empire was born in Söğüt and became a world civilization. In parallel with the growth and development of the state, state memory has also developed and an enormous archive has appeared during this process. However, what is happening in the Ottoman Archives is very limited information about the establish period. The fact that the first works on the turning began to be written after more than a century passed reveals that the era of establishment is to remain in the obscurity. Taking the texts from the field studies to make the texts are very valuable. For this purpose, we are continuing the field research as a result of working in "Establishment Geography" and in order to be able to pay our debts to these lands. As a matter of fact, we continued with our work titled "Historical Geography of Bilecik" under the auspices of BAP, between 2014-2016. In order to transform the data obtained from this study into visuals, in 2017 we carried out a study titled "Bilecik Historical Roads Document" supported by BAP and we were able to produce a documentary film. With this study, the qualifications and the ways of the institution that we have found in our field researches will be discussed and prepared with an "Institutional" document. It is expected that this study, which is related to tourism and geography in the last period, is going to increase and alternative routes will be created with tourism potential.

**Keywords:** Establish of Ottoman Empire, Söğüt, Ertuğrul Gazi, Osman Gazi, Bizans, Edebalı.

## ÖNSÖZ

Osmanlıların Söğüt'ten başlayıp bir cihan imparatorluğuna evrilme süreci özellikle 20. yüzyıl başından itibaren çok tartışılan ve merak uyandıran bir konu haline gelmiştir. Gibbons ile başlayan bu yayınlar Fuat Köprülü ile devam etmiş ve sonrasında da üzerinde çokça eser verilen bir konu olarak gündemdeki yerini korumuştur. Kuruluşa dair tartışmaları çoğaltan konuların başında kaynak problemi gelmektedir. Her ne kadar bu döneme dair kaynak çok kısıtlı olsa da coğrafya yani mekan elimizdedir. Bu çalışma saha incelemesini önceleyen ve Kuruluşun gizemlerini ortaya çıkarmaya çalışan ve bu amaçla görsel materyal oluşturmayı hedefleyen bir hedefe sahiptir.

Proje Kuruluş Coğrafyasında Osmanlı Devleti'nin ilerlemesini, yollar ve o dönemde kullanılan kaleler ve benzeri yapılarla anlatmayı hedeflemektedir. Nitekim literatürde değindiğimiz alana dair çok az bilgi vardır. 1230 yılından 1284 yılına kadar Söğüt-Domaniç'i içine alan bölgede bulunan ve çevresindeki Bizans idarecileri (Tekfur) ile mücadele etmeyen Osmanlıları, bu tarihten sonra harekete geçiren amilin ne olduğu coğrafya da işin içine katılarak açıklanmaya çalışılmıştır. Diğer yandan 1299 yılına gelindiğinde, Bilecik-İnegöl-Yarhisar ve Köprühisar'ın fethine yönelik hazırlıklar bu çalışma ile ilk kez ortaya konulmuştur.

## İÇİNDEKİLER

1.GİRİŞ.....	1
2.PROJEYE DAİR ÇALIŞMALAR .....	1
2.1.Projenin Amacı ve Kapsamı .....	1
2.2.Döneme Dair Kronoloji Metni.....	2
2.3.Proje Çekimleri.....	7
2.4.Proje Kaynakları ve Harcamalar .....	7
2.5.Projede Uygulanan Çalışma Yöntemi .....	8
3.SONUÇLAR .....	9
4.KAYNAKÇA .....	10

## 1.GİRİŞ:

Osmanlı Devleti'nin kuruluş yılları özellikle kaynakların daha sonra yazılmaları nedeniyle çok detaylı bir şekilde anlaşılamamaktadır. Bu açıdan Ertuğrul Gazi'nin Beyliği ile başlayan ve Osman Gazi'nin ilk fetihlerini içeren süreç kroniklerde daha yüzeysel geçilmektedir. Bu proje çalışması, "Kuruluş Coğrafyası"nda Osmanlı Devleti'nin ilerlemesini farklı bir gözle incelemeyi amaçlamakta ve özellikle coğrafyanın önemini vurgulayarak bu süreci yollar, o dönemde kullanılan kaleler ve benzeri yapılarla anlatmayı hedeflemektedir. 1230 yılından 1284 yılına kadar Söğüt-Domaniç'i içine alan bölgede bulunan ve çevresindeki Bizans idarecileri (Tekfur) ile mücadele etmediği gibi izlediği "Mudara" siyaseti ile onlarla sorunsuz ilişki yürütmeye çalışan Osmanlıları, bu tarihten sonra harekete geçiren amilin ne olduğu üzerinden çalışma yürütülmektedir. Diğer yandan 1299 yılına gelindiğinde, Bilecik-İnegöl-Yarhisar ve Köprühisar'ın fethine yönelik hazırlıklar bu çalışma ile ilk kez ortaya konacaktır.

## 2.PROJEYE DAİR ÇALIŞMALAR:

**2.1.Projenin Amacı ve Kapsamı:** Bu proje ile Osmanlı Erken Kuruluş Dönemi yani Ertuğrul ve Osman Gazi devirleri işlenmiştir. Kayıların Söğüt-Domaniç'e yerleşmeleri, buradaki faaliyetleri, bu çevredeki Türk yerleşimleri ve fetihler çalışmanın temelini oluşturmuştur. Bu çalışma ile bugüne kadar yapılmamış bir yöntemle konuya dahil olan mekanların tamamı bizzat gidilmek suretiyle çalışılmış ve adeta kuruluşun panoraması ortaya konulmuştur. Diğer taraftan bu çalışma uzun yıllardır devam eden saha çalışmalarının bir takım çıktılarını da ortaya koymayı hedeflemiş; özellikle Osmanlıların Söğüt'ten batı yönünde genişlemeleri ve bu fetih sürecinin temeli yeni bulgular çerçevesinde işlenmiştir.

Proje daha önce de ifade edildiği gibi Ertuğrul ve Osman Gazi Dönemlerini kapsamaktadır. Yapılan çalışmalar da bu iki dönem üzerine kurgulanmış ve Bilecik-Eskişehir-Bursa-Kütahya çalışmanın coğrafi sınırlarını meydana getirmiştir.

## 2.2. Döneme Dair Kronoloji Metni:

### Ertuğrul Gazi Dönemi

Oğuz boyundan biri olan Kayılara mensup bulunan Ertuğrul Gazi'nin ataları, önceleri Selçuk Bey'in oğlu Arslan Bey'in hizmetinde bulunmuş, Anadolu'nun ilk fethi sırasında Sultan Tuğrul ve Alp Arslan'ın emîrlerinin maiyetinde olarak önce Ahlat bölgesine gelmişler ve buradan Anadolu'ya yapılan gazâ ve fütuhât hareketlerine katılmışlardır. Ahlat emîrlere bağlanıp onların maiyetinde Gürcülere ve Trabzon Rum İmparatorluğu'na karşı savaşmışlardır. XIII. yüzyıl başlarında Ahlat'ın Eyyûbîler'in eline geçmesi ve ardından Moğollar'ın Ahlat bölgesini istilâsı üzerine Mardin'e gelerek kendileri gibi Kayı boyuna mensup bulunan Artukoğullarına bağlandılar. Burada bir müddet kaldıkları anlaşılan Gündüz Alp ve beraberindeki Türkmenler, Moğollar'ın Mardin ve çevresini yağmalaması sonucunda bu bölgeden de ayrılarak Anadolu içlerine doğru hareket ettiler. Kayır Han'ın ölümünden sonra dağılmış olan kayırların başına oğlu Gündüz Bey geçmiş ve Gündüz Alp idaresindeki Kayıların önce Erzurum yakınlarındaki Pasinler ovasına ve Sürmeliçukur'a yerleştikleri bilinmektedir. Gündüz Beyin ölümüyle birlikte Ertuğrul Gazi, büyük bir Türk topluluğun otoriter beyi durumuna gelmiştir. Ertuğrul Gazi'nin, daha dedesinin ölümünden evvel onun adına izafeten Kırşehirli olarak anılan bölgenin valiliğini yaptığını belgeleriyle beraber açıklanmıştır. Buradaki görevi sırasında Artukoğulları'ndan Harput'un anahtarlarını savaşız olarak alıp Keykubad'a getiren ve Abbasi Halifesi'nin talebi üzerine Moğollara karşı tedbir amaçlı Bağdat'a gönderilen Seyfettin Tuğrul Bey, Ertuğrul Gazi'den başkası değildir. Ertuğrul Gazi'nin Ahi Evren ve Şeyh Ede-Bali ile olan ilişkisi de Kırşehir'deki valiliği sırasında başlamıştır. Zira Şeyh Edebalı Kırşehir İnaç Köyünde doğmuştur. Dönemin önemli isimlerinden olan Ahi Evren, Hacı Bektaşî Veli gibi isimler Kırşehir'de yaşamaktadırlar. Ancak Ahi Evren'in ölüm tarihi 1261 yılı önemlidir. Zira Ahi Evren 1261 yılında Kırşehir Emiri Cacaoğlu Nureddin tarafından Anadolu'da Moğol idaresine karşı çıktığı için öldürülmüştür. Cacaoğlu Nureddin ise Anadolu'da Moğol hakimiyet döneminde Eskişehir, Kırşehir gibi şehirlerde valilik yapmış mühim bir isimdir. Muhtemeldir ki Ahi Evren'in ölümünden sonra Şeyh Edebalı ve Ertuğrul Gazi gibi isimler uc bölgesine Eskişehir ve Havalisine gelmişlerdir. İnalçık, I. Alâeddîn'in (1220-1237) Ankara-Eskişehir Uc bölgesine gelip İznik Laskaris imparatorlarından III. Yuannis Vatatzes ile

1222-1230 döneminde uzun bir mücadeleye girdiğini ve Ankara'ya yakın Karaca-Dağ yöresinde yerleşen Ertuğrul'un bu savaflara katılıp uc gaza bölgesinde Yukarı-Söğüd'de yurd aldığını göstermiştir. Ertuğrul'un I. Alâeddin Keykubad'ın ordusunda hizmet ettiği ve Söğüd'ü de ondan yurd aldığı hakkında Osmanlı rivâyetleri arasında en güvenilir ayrıntılı bilgiler Ruhî Tarihi'nde bulunur. Buna göre, Türkistan vilâyetinde Tatarlar ortaya çıkınca, Ertuğrul aşireti ile gelip Ahlat şehri nevâhisinde temekkün eder. Tatarların hücumları artınca burada da durmayıp, Anadolu'ya ilerleyen Ertuğrul'un Batıya göç ettiği rivâyeti edilir. Buna göre Ertuğrul, Anadolu'ya gelip Karacadağ'a(Ankara)yerleşmiştir. Ertuğrul Gazi Söğüt ve çevresine yerleştikten sonra Bizans sınırı boylarında bulunan diğer uç beyleriyle birlikte mücadeleyi sürdürdüğü gibi komşu Rum beyleriyle (tekfurlar) dostluk kurmaya da çalıştı. Özellikle Belocome (Bilecik) ve Melangeia (Lefke, bugünkü adı Osmaneli) tekfurları Ertuğrul Bey ile gayet iyi geçiniyorlardı. Ertuğrul Gazi, kendisi gibi Kayı Türkleri'nden olup Selçuklular'ın Kastamonu uç beyi olan Hüsâmeddin Çoban'ın oğulları ile de dostane münasebetlerde bulunuyordu. Bu şekilde kışları Söğüt'te, yazları da Domaniç yaylalarında geçiren Ertuğrul Gazi zaman zaman Bizans sınırlarındaki bölgelere akınlar düzenliyordu. Onun Bizans'a karşı yaptığı bu akınlar sırasında çevrede bulunan Akça Koca, Samsa Çavuş, Kara Tegin, Aykut Alp ve Konuralp gibi tecrübeli uç beyleri de etrafında toplanmışlardı. Ertuğrul Gazi, Cimri olayından sonra Bizans sınırlarına gelen Selçuklu Sultanı III. Gıyâseddin Keyhusrev'i karşılamış ve ona bağlılık bildirip hediyeler takdim etmişti (1279). Bu tarihten sonra Ertuğrul Gazi'nin oldukça yaşlandığı ve Kayı aşiretinin idaresini oğlu Osman Bey'e bıraktığı anlaşılmaktadır. Muhtemelen bu son tarihten kısa bir süre sonra da doksan yaşını aşmış olduğu halde vefat etmiştir (680/1281-82). Ölüm tarihi olarak 1288 veya 1289 yılları da verilmektedir.

### **Osman Gazi Dönemi**

Osman gençliğinde babası Ertuğrul ile Söğüt'te oturuyordu. Bu dönemde Osman'ın İtburnu köyünden bir kadınla macerası dolayısıyla anlatılan hikaye tarihi ilginç noktalar içerir Bu macerada Osman'ın İnönü beyi ile dostluğu Eskişehir beyi ve Eskişehir beyi ile savaştığı anlatılır. Eskişehir kaplıcalarının bulunduğu Ilica karşısında Odunpazarı bayırında müslümanların kurduğu Eski (Yeni) şehir 1260'a doğru SelçukluMoğol naibi Cacaoğlu Nureddin'in oturduğu yerd. Cacaoğlu'nun valiliği sırasında Sultanöyüğü

bölgesinde Eskişehir oldukça gelişmiş bir yerdi. Vakfedilen köyler arasında Eğriözü, Göçözü, Alıncak, Sevindik, Sarıkavak, Direkli köyleri bölgede Türkmen yerleşmesinin bir delilidir. Osman Gazi'nin gençliğinde Eskişehir ve etrafında yerleşik hayatın oldukça gelişmiş olduğu söylenebilir. Başlangıçta alpler Osman Gazi ile birer yoldaş olarak seferler yapmaktaydı. Öyle anlaşılıyor ki Osman Gazi önemli başarılar kazanıp sivrilince uçlarda alpler onun kumandası altına girdi. Osman'ın seferlerinde alpler "yarar yoldaş" ve "nöker"leri idi. Osman, Eskişehir'den Bilecik ve Yenişehir e kadar geniş bir ülke sahibi olduğunda (698/1299) İnönü'yü oğlu Orhan Bey'e, Yarhisar'ı Hasan Alp'e İnegöl'ü Turgut Alp'e verdi. Osman ile sefere giden Saltuk, Hasan ve Konur önde gelen alplerdir. Bu alp ve nökerlerin çocuk ve torunları sonraları devlet idaresinde önemli makamlara gelecekler ve bir çeşit Osmanlı aristokrasisi oluşturacaklardır. Osman'ın aşiretiyle Sögüt-Domaniç arasında göç devrine dönmek gerekir. Osman'ın aşireti sürüleriyle Sögüt-Domaniç arasında göç ederken Bilecik tekfurunun himayesine muhtaçtı. İnegöl ovasında sürüler tarım topraklarını çiğnediği için inegöl tekfuruyla aralarında başından beri düşmanlık vardı. Osman'dan armağan alan Bilecik tekfuru Osman'ı koruyordu. Osman bu bölgede göç yolunu engelleyen İnegöl tekfuru ile çatışma halindeydi. Ermenibeli çatışması yerel önemsiz bir karşılaşma idi. Osmanlı rivayetine göre Ermenibeli çatışmasının ardından Osman, Edebeli eliyle gaza kılıcı kuşanmış ve bölge tekfurlarına karşı aktif gazaya başlamıştır. İnegöl Rumları'na karşı bir gece baskını yapmış, İnegöl yakınında küçük Kulaca Hisarı'nı yağmalayıp ateşe vermiştir 1285. Osman'ın Kulaca'yı yakması üzerine İnegöl bölgesi Rumlar'ı telaşlandırdı; toplanıp Karacahisar tekfurundan yardım istediler. Öyle anlaşılıyor ki bu tarihlerde Osman Gazi'nin halkı Sögüt'te yerleşmiş, fakat yazları Domaniç Yaylasına çıkan bir yörük topluluğu idi. Karacahisar tekfuru bir adamıyla asker gönderdi; İnegöl Rumları ile birleştiler. Osman da gazileri topladı. İkiyazca ye yakın Domaniç belini aştıkları yerde büyük savaş oldu 1286. Bu savaş Osman'ın gerçek anlamda ilk savaşı sayılmalıdır. Osman'ın kardeşi Saru Yatı burada hayatını kaybetti. Böylece Osman ile Karacahisar tekfuru arasında savaş başlamış oldu. Kulaca akınından iki yıl sonra Osman bölgenin ikinci büyük tekfuru Karacahisar tekfurundan hisarı aldı, beylik merkezi yaptı. Rivayete göre bu önemli fetih sonucu uçta sancak beyliğine erişti. Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda bir muamma olarak ortada duran hadiselerden bir tanesi Bilecik'in fethi ve 1302 Bafeus savaşına kadar olan hadiselerdir. Ertuğrul Gazi'nin ölümü sonrası babasının yerine geçen Osman Bey'in kısa süre sonra çevredeki tekfurularla

mücadeleye başladığı görülür. İlk olarak İnegöl tekfuru ile Ermeni Pazarı tarafında karşılaşan Osman Bey, daha sonra Kulaca Hisarına saldırmış ve bu olayın ardından İnegöl ve Karacahisar tekfurlarının müşterek ordusu ile İkizce Savaşı'nda çetin bir mücadeleye girişmiştir. 1287 tarihinde Karacahisar'ın fethi ve sonrasında hutbe okutulması ile zirveye çıkan bu dönemdeki hareketlilik, sonrasında uzun süren bir durgunluk dönemine girmiştir. Nitekim ilk dönem kaynaklarından elde ettiğimiz bilgiler neticesinde Osman Bey'in Karacahisar'ın fethi ile Bilecik'in fethi arasında tek faaliyeti Harmankaya Tekfuru Mihael ile birlikte Taraklı, Göynük ve Mudurnu taraflarına yaptıkları akındır. Bu akın sırasında Bilecik'ten Mudurnu taraflarına aşireti ile birlikte göç eden Samsa Çavuş ta iştirak etmiştir. Bu seferden başka Osman Bey'in Sakarya yayında ya da Karasu'nun batısında hiçbir faaliyetine rastlanmaması üzerinde durulmaya değer bir durumdur ki bu süre 12 yıllık bir dönemi kapsamaktadır. Bu uzun süre içerisinde kaynaklarda hiçbir faaliyetine rastlamadığımız Osman Bey'in aynı yıl ya da birkaç yıl içerisinde Bilecik, Yarhisar, İnegöl, Yenişehir ve Köprühisar'ı ele geçirmesi ve aynı yıllarda İznik tarafına geçmesi; bilgi sahibi olmadığımız bu dönemde Osmanlı kuvvetlerinin bölgede etkin olduğunun, bu toprakları iyi tanıdıklarının göstergesidir. Diğer taraftan Aşıkpaşazade'de Bilecik'in fethi ile ilgili verilen bilgilerde düğün münasebeti ile Osman Bey'in tuzağa düşürülmesinin planlandığı ve buna gerekçe olarak da Osman Bey'in bölgedeki faaliyetlerinden duyulan rahatsızlık gösterilmektedir. Eğer yazıldığı gibi olaylar vuku bulduysa o zaman Karasu ve Sakarya Nehri'nin batısında hiçbir faaliyeti olmayan ve bölgedeki tekfurlar arasında en güçlüsü olan Bilecik tekfuru ile iyi ilişkiler tesis etmiş olan Osman Bey'e karşı niçin böyle bir tuzak ve ittifak kurulduğunun açıklaması yoktur. Bilecik'in fethi hadisesinden kısa süre önce Köprühisar tekfuru ile Bilecik tekfuru arasındaki anlaşmazlıkta, Bilecik tekfuru Osman Bey'in yardımını istemiş ve nihayetinde Osman Bey'in yardımı ile Bilecik tekfuru bu tehlikeyi bertaraf edebilmiştir. Diğer taraftan tekfurun elini öptürmesinden rahatsız olan Osman Bey'in Bilecik'e saldırma isteğine muhalefet eden ve barışın devamından yana olan Dünder Bey, bu tartışma esnasında yeğeni Osman Bey tarafından öldürülmüştür. Bu olay nihayetinde bize şunu göstermektedir ki; bölgeyi zaten bilmekte olan, hatta tespit ettiğimiz kaleler vasıtası ile bölgeyi kontrol altında tutmakta olan Osman Bey, Köprühisar hadisesi ile birlikte bölge tekfurlarının gücünü ölçme şansına malik olmuş ve artık zamanın geldiğini düşünerek saldırıya geçmiştir. Osman, Bizans topraklarına karşı akın merkezi olarak Yenişehir'de

yerleşip ailesini Bilecik'te bıraktıktan sonra bütün faaliyetini İznik' e yöneltti. İlk akınlardan sonra gelip İznik'i kuşattı. Bunun üzerine bir Bizans birliği İznik'i kurtarmak için harekete geçti. Bunu haber alan Osman Gazi onlarla Pachymeres'e göre 27 Temmuz 1302'de (Osmanlı kaynaklarına göre 7011 130 1-1302'de) Bapheus'ta (Koyunhisar) savaştı. Osman'ın 1304, Orhan'ın 1305 seferi İzmit ve İstanbul yolu üzerinde Osmanlı egemenliğini sağlamış ve İznik' e bu yönden bir yardım gelmesini önlemiştir. Bölgede yeni uçlarda Konuralp Akyazı tarafına, Akça Koca İzmit üzerine sürekli akınıara başladı. Konuralp Akyazı'da Tuzpazarı'nı aldı ve Bizans kuvvetleriyle Uzuncabel'de iki gün iki gece çetin bir savaştan sonra bütün bölgeyi ele geçirdi. Tuzpazarı'nı yeni uç merkezi yaptı. Akça Koca, Osman'ın yeğeni Aktimur'la batıda Kocaeli'ne akın düzenliyor, Konuralp doğuda Akyazı, Konurpa, Mudurnu ve Bolu'yu ele geçiriyordu. Sakarya üzerinde Karaçepüş ve Absu'da Gazi Abdurrahman yerleşti ve Akova'ya akına başladı. Aşıkpaşazade ve Neşri'de kısaca kaydedilen bu gelişmelerin çoğu kuşkusuz 1305 seterinden sonraki yıllarda gerçekleşmiştir. Böylece 1305'te İznik'e gelen bütün yollar Osman Gazi'nin kontrolü altına geçmiştir. Osman, beyliği ailenin diğer üyeleriyle birlikte idare eder görünmektedir. Karacahisar subaşılığını kardeşi Gündüz' e vermişti. Önemli siyasi kararları amcası Dünder'a danıştı. 1303'te Bursa hisarını abluka için yaptırdığı havale kulelerinden birini kardeşinin oğlu Aktimur'a verdi. Osman, oğlu Orhan'ı kendi sağlığında deneyimli kumandanlar Akça Koca, Konuralp, Köse Mihal ile seferlere gönderip onu beylik için hazırlıyordu. Hasta olan Osman son yıllarında beyliği fiilen oğlu Orhan'a bırakmıştı. Osmanlı rivayeti erken bir tarihten, 1305'ten sonra Osman'ın herhangi bir faaliyetinden söz etmez. Bu rivayetlerde Osman Bey'in ayağında "nikris zahmeti" bulunduğu için işleri Orhan'a bıraktığından kendisinin yaşlanıp "mütekaid" olduğundan söz edilir (Aşıkpaşazade, s. 112; Neşri, I, 136). Osman'ın ölüm tarihi Asporça Hatun ile Mekece vakfiyelerine göre belirlenebilir. Birincisinde Osman hayatta, ikincisinde vefat etmiş görünmektedir. Dolayısıyla Osman 724'te ( 1324) ölmüştür. Osmanlı rivayetine göre vefatında hicri yıl hesabıyla altmış dokuz yaşındaydı ve yirmi yedi yıl hükümdarlık yapmıştı. Bu kayda göre doğumu 1257 olmalıdır. Osmanlı rivayetine göre vefatın da Orhan Bey Bursa'yı kuşatmakla meşguldü. Osman'ı vasiyeti gereği hisarda Tophane'de "Manastırda gümüş kubbenin altında" defnettiler.

### 2.3. Proje Çekimleri

Çalışma kapsamında çekim yapılan yerler aşağıda sıralanmıştır.

1. **Bilecik:** Merkez, Çakırpınar Köyü, Dereşemsettin Köyü, Alpagut Köyü, Karaağaç Köyü, Orhan Kalesi (Künceğiz-Abadiye Köyleri Arası), Küre Köyü (Dursun Fakih Türbesi), Söğüt Merkez, Söğüt Borcak Köyü, İnhisar Koyunlu Köyü, İnhisar Harmankaya Köyü, Kızlar Kalesi (Bozüyük Kandilli Köyü), Pazaryeri (Ermeni Beli).
2. **Eskişehir:** Merkez, Karacahisar Kalesi, Uludere (İtburnu) Köyü, İnönü Merkez,
3. **Bursa:** Merkez, Kestel Kalesi, Kestel Babasultan Köyü, Yenişehir Koyunhisar Köyü, İnegöl Merkez, İnegöl Kulaca Köyü, Yenişehir Merkez, Yenişehir Köprühisar Köyü, Yenişehir İncirli Köyü, İznik Merkez, İznik Dırazalı Köyü.
4. **Kütahya:** Kütahya Merkez, Domaniç Hayme Ana Türbesi (Çarşamba Köyü), Domaniç Merkez, Mızık Çamı (Domur Köyü).
5. **Yalova:** Dragon Vadisi Çoban Kale.

**2.4.Proje Kaynakları ve Harcamalar:** Projemize üniversite BAP bütçesinden 11.918,00 TL ödenek aktarılmıştır. Bu projede giderlere bakıldığında;

a. Araç kiralama bedeli olarak 3.475,00 TL ödenmiştir.

b. Geri kalan 8.443,00 TL montaj, seslendirme ve müzik giderleri için planlanmıştır.

c. 8.443,00 TL proje kasasında kalmıştır. Projeye başladığımız ve devam ettiğimiz süreç içerisinde bütçedeki parayı kullanma noktasında bir sınırlama bulunmamaktaydı. Proje bitim tarihine kadar ödeme yapmak mümkündü. Ancak 2019 yılı Ağustos ayında alınan komisyon kararı ile proje bitiminden iki ay önce tüm harcamaların yapılmış olması şartı getirilmiştir. Ancak bu önemli konudan tarafım doğrudan haberdar edilmemiş, proje mesaj kutuma bu yönde her hangi bir bilgilendirme yapılmamıştır.

Diğer tarafından araç kiralamaya dair ödememin kabulü 07 Ekim 2019 tarihinde yapılmıştır. Dikkat edilirse alınan komisyon kararına göre harcama yapılabilecek maksimum süre EKİM ayıdır ve son ödemem 7 Ekim tarihli olmasına rağmen bu

dönemde de tarafıma komisyon kararı ve ödeme kısıtlaması ile ilgili bilgilendirme yapılmamıştır.

Görüldüğü üzere proje süremin bitmesine 6 ay kala alınan bir komisyon kararı ile ödeme yapmam engellenmiştir. Projenin bir belgesel çalışması olduğu dikkate alındığında en önemli kısmı bütçeden ayrılan paydan da anlaşılacağı üzere montaj-seslendirme-müzik sürecidir. Bu süreç için yapılan harcamalar şahsım tarafından yapılmak zorunda kalınmış ve proje tarafımızla ilgisi olmayan, doğru bilgilendirilmenin yapılmaması sebebiyle istenilen ve arzu edilen kalitede tamamlanamamıştır.

### **2.5.Projede Uygulanan Çalışma Yöntemi:**

- a. Literatür çalışması yapılarak çekim planları oluşturuldu.
- b. Çalışma alanında kamera çekimleri ve anonsların çekimi yapıldı.
- c. Görüntüler montajlandı ve kurgu tamamlandı.
- d. Belgesel metni hazırlandı.
- e. Stüdyo seslendirmesi yapıldı.
- f. Kayıp Yollar Projesi için yaptırılan özgün müzik kullanılmıştır.
- f. Mixleme işlemi ile çalışma tamamlandı.

### **3.SONUÇLAR:**

Proje sonucunda 46,1 dakikalık bir belgesel çalışması ortaya çıkarıldı.

#### 4.KAYNAKÇA

Âşıkpaşazâde Tarihi, Yay. Haz. Nejdet Öztürk, Bilge Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 2013.

Ayverdi Ekrem Hakkı, *Osmanlı Mimarisinin İlk Devri*, c.I, İstanbul, 1989, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları.

Ayönü Yusuf, *Selçuklular ve Bizans*, TTK Yayınları, Ankara 2014.

Comnena Anna, *The Alexiad*, Çev. Elizabeth A.S. Dawes, In Parentheses Publication, Cambridge, 2000.

Diehl. Charles, *Bizans İmparatorluğu Tarihi*, Kanaat Kitabevi, İstanbul, 1939.

Divitçioğlu, Sencer, *Osmanlı Beyliği'nin Kuruluşu*, Eren Yayınevi, İstanbul, 2008.

E. Gregory, Timothy, *Bizans Tarihi*, YKY Yayınları, İstanbul, 2008.  
Finkel, Caroline, *Rüyadan İmparatorluğa Osmanlı*, Çev. Zülal Kılıç, TİMAŞ Yayınları, İstanbul, 2007.

Giese Friedrich, " Osmanlı imparatorluğu'nun Kuruluşu Meselesi", Söğüt'ten İstanbul'a, Der. Oktay Özel, Mehmet Öz, İmge Kitapevi, Ankara, 2005.

Güneş Ahmet, *İznik* (Osmanlılar Dönemi), DİA, c.XXIII, s.545.-547.

İnalcık, Halil, *Kuruluş Dönemi Osmanlı Sultanları*, İstanbul; İSAM Yayınları, 2010.

Linder R.Paul, *Osmanlı Tarih Öncesi*, İstanbul, 2008, Kitap Yayınevi.

Mehmed Neşri, *Kitâb-ı Cihan-nümâ*, c.I, Yayınlayan. Faik Reşit Unat, Mehmed A. Köymen, Ankara, 1987.

Ramsay, W. M. 1960 *Anadolu'nun tarihi coğrafyası*. (Çev. M. Pektaş). MEB yay. İstanbul.

Strabon, Geographika. Kitap XIV Bölüm II -- VI. (Çev. A. Pekman). İst. Üniv. Ed. Fak. Yay. No: 2796 İstanbul.

Oruç Beğ Tarihi, Yay. Haz. Nejdet Öztürk, Bilge Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 2014.  
Hüdavendigâr Livası Tahrir Defterleri I, Yay. Haz. Ömer Lütfi Barkan, Enver Meriçli, TTK Yayınları, Ankara, 1988.

Taeschner, Franz Anadolu Yol Ağı, çev. Nilüfer Epçeli, Bilge Kültür Sanat, İstanbul, 2010.

Turğut Vedat, Vakıflar ve Şehirleşme, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Yayınları Bilecik, 2015.

Uzunçarşılı, İ.Hakkı, Osmanlı Tarihi, c.I, Ankara; TTK Yayınları, 1988.